

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм”

URL: http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/5100/1/%D0%BB_4.pdf

3. Семенова Н. В., Магльований А. В. Рухова активність та психоемоційний стан студенток 15–17 років. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві* : зб. наук. пр. Луцьк, 2015. № 2 (30). С. 95–98.

4. Теорія, методика та організація фізичного виховання у спеціальній медичній групі : навч. посіб. для студ. ф-тів фіз. виховання вищ. навч. закл. / Боднар І. Р. Львів, 2013. 187 с.

Вікторія ПРОФАТІЛОВА,

*здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Обласного коледжу „Кременчуцька гуманітарно-технологічна
академія імені А.С. Макаренка” Полтавської обласної ради
м. Кременчук, Україна*

Науковий керівник: Тетяна АЛЕКСЄЄВА,

*кандидат географічних наук, доцент,
доцент кафедри фізичного виховання та здоров'я людини
Обласного коледжу „Кременчуцька гуманітарно-технологічна
академія імені А.С. Макаренка” Полтавської обласної ради
м. Кременчук, Україна*

ПРО ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

У теперішній час однією з умов існування людства є його екологічно-орієнтований розвиток, що супроводжується раціональним природокористуванням, утворенням збалансованої рівноваги у системі „людина-природне середовище”, м'якими методами управління природою. Більшість ресурсів, що людина використовує в своєму житті, мають природне походження, тому у неї має бути сформоване розуміння себе як частини природи і єдності з нею. Система екологічних цінностей формується у людини

в дитячому віці, тому актуальною проблемою є удосконалення системи екологічної освіти і виховання, оскільки освіченість, культура суспільства впливатимуть на екологічну безпеку.

Раніше вже вивчалися питання створення екологічної компетентності здобувачів освіти. Так, особливості інтегрування екологічної освіти у навчальний процес закладів вищої освіти з технічних спеціальностей висвітлено у наукових працях Степової О.В.Г, Роми В.В.[1]. Методичні питання формування екологічної компетентності студентів закладів вищої освіти засобами активних технологій розробляла Яблуновська К. [2]. Специфіку формування екологічної свідомості студентів географічних спеціальностей досліджували Фекета І.Ю., Славик Р.В., Лета В.В. [3]. Теоретичний аналіз наукових джерел показав, що більшість авторів вивчали особливості екологічної освіти майбутніх вчителів природничих дисциплін. У той же час формування екологічної компетентності майбутніх вчителів фізичної культури висвітлено недостатньо.

Метою даної статті є аналіз особливостей формування екологічної компетентності студентів – майбутніх вчителів фізичного виховання.

Під екологічною компетентністю розуміють здатність застосовувати екологічні знання, досвід у життєвих ситуаціях, наявність пріоритетних екологічних цінностей, мотивації до взаємодії з довкіллям на засадах раціонального природокористування, відповідальності за наслідки своєї діяльності.

Екологічна компетентність може бути оцінена за такими критеріями, як предметний, ціннісний та практичний. Предметний – передбачає знання студентів про структурну і функціональну організацію біосфери, закономірності взаємодії суспільства і природи, особливості антропогенного впливу на екологічний стан довкілля і здоров'я людини, способи контролю за екологічним станом довкілля, головні напрями покращання стану природного середовища. Ціннісний критерій включає бережливе, відповідальне відношення до природи і її багатств, переконаність у необхідності екологічно мислити,

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм”

інтерес до питань екології, зацікавленість у розв’язанні екологічних проблем. Практичний критерій – це вміння оцінити проблему і прийняти екологічно обґрунтоване рішення, організувати свою життєдіяльність, що не шкодить природі, відповідно до загальноприйнятих правил і норм.

Відповідно до вказаних критеріїв визначено три рівні готовності до розвитку екологічної компетентності учнів: елементарний, репродуктивний, творчий. Елементарний рівень означає, що у таких студентів формальне відношення до екологічних проблем, у них не сформована свідомо мотивована до формування екологічної компетентності школярів, відсутнє екологічне мислення, недостатньо спеціальних знань з області природничих наук та методики формування екологічної компетентності школярів, вони не завжди здатні приймати рішення і організувати власну діяльність відповідно до екологічних норм. Студенти з репродуктивним рівнем готовності до розвитку екологічної компетентності школярів не залишаються байдужими до екологічних проблем, у них наявні свідомо необхідність і мотивація до формування екологічної компетентності учнів. Вони частково обізнані у методичних питаннях формування екологічної компетентності учнів. Такі студенти мають потяг до екологічно спрямованої діяльності і деякий досвід у цій галузі, певний рівень екологічних знань, що дозволяє їм вибірково екологічно мислити. Студенти з творчим рівнем готовності до розвитку екологічної компетентності проявляють високу зацікавленість до екологічних проблем свого краю і країни у цілому, вони усвідомлюють важливість формування екологічної компетентності школярів, володіють високим рівнем спеціальних і методичних знань та практичних навичок у такій галузі. Такі студенти характеризуються активною суспільною позицією, здатні до здійснення власної діяльності відповідно до екологічних норм та її коригування.

В рамках освітнього процесу формування екологічної компетентності студентів педагогічних спеціальностей відбувається під час вивчення предмету «Екологія» та дисциплін туристично-краєзнавчого спрямування. Для майбутніх

вчителів фізичної культури це має важливе значення, оскільки вони в сучасних закладах загальної середньої освіти часто є керівниками туристичних гуртків і багато часу проводять з дітьми на природі.

На заняттях з навчальної дисципліни «Екологія» для формування готовності майбутніх вчителів фізичної культури до створення екологічної компетентності учнів діяльність викладача має бути спрямована:

1. На формування екологічної грамотності, певного обсягу знань про структурно-функціональний устрій біосфери, закони існування екосистем, головні види впливу діяльності людини на природне середовище і їх наслідки, шляхи здійснення контролю, важелі управління за якістю довкілля та напрями природоохоронної діяльності.

2. На створення мотивації до здійснення діяльності відповідно до законів природи, усвідомлення необхідності жити за ними, бажання їх вивчати, поповнювати знання в області екології, виховання активної екологічної позиції та небайдужого ставлення до питань охорони довкілля.

3. На формування навичок організації і здійснення власної життєдіяльності за екологічним законами, проведення аналізу екологічної проблеми і пошуку шляхів для її розв'язання, вміння застосувати теоретичні знання у конкретних життєвих ситуаціях.

Цікавими і різноплановими є дисципліни туристично-краєзнавчого спрямування, що стосуються багатьох аспектів організації і проведення туристично-краєзнавчої роботи з дітьми, серед них важливе місце посідає екологічний напрям. Формування готовності студентів до створення в майбутньому екологічної компетентності у школярів відбувається в основному на заняттях з тем „Організація побуту у туристичному поході”, „Методика організації і проведення туристичного походу зі школярами”, „Туристичні ресурси, їх роль в організації і проведенні туристично-краєзнавчої роботи в школі”. Під час вивчення таких тем доцільним є роз'яснення щодо:

1. Змістовної складової туристичних походів і краєзнавчих екскурсій з питань екології та охорони природного навколишнього середовища.

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм”

2. Організації туристичної і краєзнавчої діяльності відповідно до загальноприйнятих правил і норм, щоб не завдати шкоди біосфері, не знищити природні об'єкти, не зруйнувати існуючі природні зв'язки.

3. Виховання поваги і любові до свого краю і рідної природи, інтересу до її вивчення і пізнання, небайдужого відношення до екологічних проблем, створення мотивації до розв'язання екологічних проблем свого краю і до активної участі у природоохоронних акціях.

Для підвищення ефективності навчальних занять важливим є питання про форми і засоби роботи, які мають сприяти активізації роботи студентів. Оскільки головним є компетентнісний підхід у навчанні, то важлива роль належить діяльній складовій занять. У зв'язку з цим є доцільним проведення навчальних екскурсій та туристичних походів, які є ефективним засобом формування умінь і практичних навичок у студентів, необхідних для здійснення компетентнісного підходу в галузі екології і охорони довкілля. У теперішній час, коли з міркувань безпеки частина занять може відбуватися у дистанційному форматі, важливу роль відіграють інформаційно-комунікаційні технології, наприклад, онлайн-дошки. Завдяки їх технічним характеристикам можна створювати різнопланові завдання на визначення послідовності, встановлення відповідності, причинно-наслідкових зв'язків, створення асоціацій, синканів, проєктів. Інтерактивні дошки дозволяють працювати зі студентами в режимі реального часу, послідовно створювати з ними схеми, рисунки, заповнювати таблиці, розглядати ілюстрації, карти, малювати, працювати з текстами, виправляти помилки, перевіряти домашнє завдання, пояснювати новий матеріал. Різноманітність форм роботи активізує студентів, підвищує інтерес до вивчення предмету, віддаляє момент настання втоми.

Таким чином, з даної роботи можна зробити висновок про необхідність формування у студентів педагогічних спеціальностей готовності до здійснення у перспективі компетентнісного підходу в галузі екології та охорони довкілля. У зв'язку з цим на заняттях з курсів екологічного спрямування (або близьких за

V Міжнародна викладацько-студентська науково-практична конференція
змістом) ефективним є застосування активних форм навчання із залученням
сучасних програмних ресурсів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Степова О.В., Рома В.В. Особливості інтегрування екологічної освіти в навчальний процес закладів вищої освіти. *Екологічні науки*. 2019. № 1 (24). Т. 1. С. 138-142.

2. Яблуновська К. Методика формування екологічної компетентності студентів засобами інтерактивних технологій навчання. *Актуальні питання гуманітарних наук. Серія Педагогіка*. 2019. Вип. 26. Т. 2. С. 184-188.

3. Фекета І.Ю., Славик Р.В., Лета В.В. Формування екологічної свідомості у студентів географічних спеціальностей: виклики та перспективи. *Інноваційна педагогіка. Серія Теорія і методика професійної освіти*. 2022. Вип. 48. Т. 2. С. 178-182.

Ірина ШАЛЯПІНА,

старший викладач кафедри фізичного виховання та здоров'я людини

Обласного коледжу „Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія імені А. С. Макаренка”

Полтавської обласної ради

м. Кременчук, Україна

РОЗВИТОК ОСНОВНИХ ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ ВОЛЕЙБОЛІСТА

Сучасний волейбол динамічно розвивається, ставлячи перед спортсменами все вищі вимоги до рівня їх фізичної підготовки.

Волейбол є найбільш доступним, масовим засобом фізичного розвитку і зміцнення здоров'я широких верств населення, волейболом займаються у всіх регіонах країни. Ця гра користується популярністю у людей різного віку, від